

Bestuursdienst

Telefoon (050) 367 87 18/ Ludwig van Duren
Onderwerp Toelichting uitstappen consortium LinQ

de leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Datum - 7 DEC 2011

Bijlage(n)

Ons kenmerk RO11.2848643

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 23 november j.l heeft het college u in de commissie Beheer & Verkeer meegedeeld dat het consortium LinQ heeft besloten zich terug te trekken uit de aanbesteding van de RegioTram. U is toen een toelichtende brief toegezegd. Deze ontvangt u hierbij. We hopen u van dienst te zijn door in deze brief een aantal vragen te behandelen.

Waarom heeft LinQ besloten zich terug te trekken?

Op grond van de aanbestedingsdocumenten ziet LinQ voor zichzelf onvoldoende mogelijkheden om een concurrerende bieding te kunnen doen. De belangrijkste reden hiervoor is dat LinQ heeft vastgesteld dat de concurrentie zal kunnen worden bereikt door een zeer goede bieding te doen op alle onderdelen. Daarbij speelt kwalitatief hoogwaardige vervoersexpertise bij het voorbereiden van de bieding een hele grote rol. LinQ geeft aan dat zij niet tijdig over een zodanig sterke vervoerder kan beschikken dat aan haar hoge kwaliteitseisen kan worden voldaan. Het terugtreden van LinQ heeft niets te maken met de complexiteit van het project, de kwaliteit van de stukken of de plafondprijs. De redenen zijn van interne aard.

Waarom heeft LinQ dit nu besloten en niet eerder of later?

Het hebben van een vervoerder is in de aanbestedingsprocedure nog geen eis. Wel is binnen het consortium aantoonbare vervoersexpertise nodig. Pas bij de inschrijving is een vervoerder nodig. Datzelfde geldt voor een tramleverancier. Bij de beantwoording van de volgende vraag gaan we hier verder op in.

LinQ had voldoende vervoersexpertise in haar consortium opgenomen. Uit het Plan van Aanpak bleek dat ze voldeden aan de eisen die hierover in de leidraad staan. Om de fase van de dialoog succesvol in te gaan achtte LinQ het nodig om zich nu te versterken met een gecommitteerde vervoerder en met één of meer tramleveranciers. De gesprekken met meerdere tramleveranciers en met één vervoerder waren al vergevorderd. De tramleverancier was binnen. De gesprekken met de door LinQ

geselecteerde vervoerder zijn helaas stukgelopen. Deze heeft zich om hem moverende redenen teruggetrokken.

Het consortium heeft overwogen om een andere vervoerder te contracteren. In deze afweging is besloten dat de tijd die hiermee gemoeid is en de fase waarin de aanbesteding zich bevindt ertoe leiden dat de kans dat zij de winnende aanbesteding kan doen heel klein is geworden.

Wat stond er in de selectieleidraad over de samenstelling van consortia?
De aanbesteding is gestart op 7 december 2010 door middel van een advertentie op www.aanbestedingskalender.nl. In de selectieleidraad waren onder meer de minimumeisen opgenomen waaraan gegadigden moesten voldoen om voor een uitnodiging voor de volgende fase van de aanbesteding in aanmerking te komen. In lijn met de in de afgelopen vijf jaar bij aanbestedingen van Rijks DBFM(O)-projecten opgebouwde ervaring, is in dit stadium volstaan met het vragen naar voldoende financiële draagkracht (eigen vermogen van € 35 miljoen) en voldoende technische expertise op de gebieden: financieel, projectmanagement voor grote geïntegreerde (rail)infraprojecten, rollend materieel en vervoer. Daarmee hoefden de gegadigden nog niet te beschikken over een (definitieve) aannemer(s), vervoerders en rollend materieelleveranciers. Dat leverde hen de nodige flexibiliteit en gaf meer partijen de mogelijkheid zich in te schrijven.

Uiteraard moeten alle consortia bij inschrijving hun definitieve keuze voor aannemers, vervoerders en trambouwers kenbaar maken. Hun aanbestedingsstrategie moet er verder op gericht zijn om de nodige expertise tijdig in zodanige vorm aan boord te hebben dat zij de gevraagde dialoogproducten tijdig en op het vereiste niveau kunnen indienen. Het gaan dan om een Plan van Aanpak, een Vervoersplan, een Rollend Materieelplan een Inpassings- en Vormgevingsplan en een Omgevingsplan. Hoe zij dat doen staat hen vrij: dat is hun keuze. Flexibiliteit kan daarbij een voordeel zijn voor zowel aanbesteder als consortia.

Op basis van bovenstaande voldeed LinQ aan de gestelde eisen. Dat bleek ook uit het Plan van Aanpak dat LinQ heeft gemaakt.

Hoe ziet de samenstelling van de overgebleven consortia er uit?
Van de geprekwalificeerde gegadigden is er één met alle disciplines al aan boord. Een andere gegadigde koos er voor wél een vervoerder aan boord te hebben maar zal pas veel later in de procedure een keuze maken voor een (van de vele) rollend materieelleverancier(s). Het laatste consortium, LinQ, had wel de gevraagde expertise, maar nog geen trambouwer of vervoerder ingeschakeld.

Is er nog wel sprake van voldoende concurrentie met twee partijen?
Uit de geschiedenis van de aanbestedingsmethodiek en uit de aanbesteding van een aantal andere projecten, blijkt dat een aanbesteding met twee gegadigden goede resultaten op kan leveren. Dat lichten we hieronder toe.

Voor de invoering van de concurrentiegerichte dialoog eind 2005 werden DBFM(O)-projecten aanbesteed door middel van de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking volgens het Uniform Aanbestedingsreglement-EG 1991. Bij DBFM-projecten was het dan gebruikelijk om, na een voorlopige inschrijving met tenminste vier inschrijvers, de aanbesteding te vervolgen met de beste twee daarvan. Met hen werden nieuwe onderhandelingen gevoerd en zij werden vervolgens uitgenodigd een bieding te doen. Bij bijvoorbeeld de aanbesteding van de HSL-Zuid, de A59 en de N31 zijn zo steeds twee inschrijvers overgebleven. Deze projecten hebben biedingen opgeleverd die "value for money" hebben opgeleverd tussen 5% (HSL-Zuid) en 31% (N31). Vrij vertaald betekent dit dat deze projecten waarbij nog twee inschrijvers over waren, 5% tot 31% goedkoper waren dan wanneer de overheid de projecten zelf had uitgevoerd.

In de door Rijkswaterstaat in 2005 gepubliceerde Modulair Model Aanbestedingsleidraad voor Projecten volgens de DBFM-Basisovereenkomst - versie 1.0, is ook de mogelijkheid gecreëerd om twee partijen voor inschrijving uit te nodigen. Dat zou een beperking van transactiekosten opleveren terwijl voldoende concurrentie gewaarborgd is.

Toen de concurrentiegerichte dialoog werd ingevoerd, is de juridische eis gesteld dat hiervoor tenminste – indien deze zich hebben aangemeld – drie gegadigden moeten worden uitgenodigd. Vervolgens kan dit aantal tijdens de dialoog door middel van trechtering worden teruggebracht. Volgens de Explanatory Note Competitive Dialogue van de Europese Commissie kan dat zelfs tot er slechts één inschrijver overblijft.

Bij een aantal PPS-projecten die onder de concurrentiegerichte dialoog zijn aanbesteed was in de eindronde ook nog sprake van twee inschrijvers: we noemen Detentiecentrum Schiphol, A2 Maastricht en de aanleg Maasvlakte.

Wat betekent het verder gaan met twee partijen voor de bieding?

De bieding die consortia doen, wordt bepaald door honderden factoren. De consortia hebben heel veel knoppen om aan te draaien en die moeten allemaal op "scherp" staan om een winnende inschrijving te doen. Daarbij zijn aspecten als efficiëntie, slim ontwerpen, logistieke processen, risicomanagement, planningsmanagement, slimme vervoersoplossingen, onderhoudsfilosofie en financieringsstructuur allemaal bepalend. Dat blijft zo nu we met twee partijen verder gaan.

Bovendien geldt dat de bieding niet hoger mag zijn dan de door ons afgegeven plafondprijs. Daarmee borgen we dat we het project binnen budget uitvoeren.

Kunnen we een nieuwe derde partij erbij vragen?
Nee, dat is aanbestedingsrechtelijk niet toegestaan.

Hoe groot is de kans dat ook andere consortia zich terug trekken?

De nu nog overblijvende gegadigden hebben laten weten zeer gemotiveerd te zijn dit project te mogen uitvoeren. Daarvoor investeren zij aanmerkelijk meer dan de aan de verliezer toegezegde ontwerpkostenvergoeding. Verder is hun winkans nu groter geworden. Ze weten dat er sprake is van een 'nek-aan-nekrace'. Dat zal naar verwachting leiden tot een nog grotere inspanning om te winnen waarbij ze zich willen onderscheiden met een zo goed mogelijke bieding.

Wat gebeurt er als nog een partij zich terugtrekt?

Als dit zou gebeuren is het juridisch gezien geoorloofd de aanbesteding te vervolgen. De concurrentiekracht is in dat geval weg. Ook in deze situatie blijft gelden dat de bieding aan de gestelde eisen moet voldoen en binnen de plafondprijs past.

Kan de aanbesteding nu ook worden stopgezet?

We kunnen de aanbesteding altijd stoppen. Daaraan kleven echter financiële consequenties. Daarbij kunt u onder meer denken aan de vergoeding voor ontwerpkosten en af te schrijven organisatiekosten. Stopzetten zal bovendien leiden tot een aanzienlijke vertraging in het project.

Of kunnen we nu de aanbesteding overnieuw doen?

In theorie kan dat, maar dat is alleen toegestaan als sprake is van wezenlijk gewijzigde voorwaarden of van een aanzienlijk gewijzigde scope. Een voorbeeld zou zijn dat we niet langer een DBFMO aanbesteding doen of dat we contracten zouden splitsen. Het uitstappen van één van de gegadigden wordt niet gezien als een dergelijke wezenlijke wijziging.

Welke kosten zijn met stoppen of opnieuw aanbesteden gemoeid?

Als we over zouden gaan tot het afbreken van de aanbestedingsprocedure, dan zullen we de gegadigden een redelijke vergoeding betalen voor de door de gegadigden gemaakte kosten. De hoogte hiervan is afhankelijk van het stadium waarin de aanbestedingsprocedure zich bevindt en van de tot dan toe door de gegadigden gepleegde inspanningen. Deze vergoeding kan maximaal 2 mln. (excl. btw) per gegadigde bedragen.

Mochten we aan het einde van de aanbestedingsprocedure besluiten niet te gunnen ondanks dat de bieding aan de vooraf gestelde voorwaarden voldoet, dan kan waarschijnlijk een aantal schadeclaims worden verwacht: van de consortia en van de provincie Groningen en de Regio Groningen Assen.

Om opnieuw te mogen aanbesteden, mag niet worden volstaan met het opnieuw in de markt zetten van de reeds opgestelde outputspecificaties en het opgestelde concept contract en de leidraad. Hierin zal een wezenlijke wijziging moeten plaatsvinden. Dat betekent:

- geen DBFMO, maar in stukken knippen van de aanbesteding;

- daarvoor nieuwe aanbestedingsstukken maken nadat eerst een nieuwe contracteringsstrategie is vastgesteld.

Kortom: we moeten dan grotendeels opnieuw beginnen en weer een groot deel van de voorbereidingskosten maken.

Daarnaast loopt bij opnieuw aanbesteden het project een flinke vertraging op. De kosten hiervan zijn lastig in te schatten, maar zijn aanzienlijk.

Tot slot merken we op dat het vertrouwen van marktpartijen door een besluit te stoppen, beschadigd zal zijn. Dit verkleint de kans op een succesvolle heraanbesteding.

Wat kunnen we doen om ervoor te zorgen dat beide consortia mee blijven doen? Hiertoe continueren we onze inspanningen om een professioneel aanbestedingsproces te blijven voeren. Dat betekent onder meer dat we:

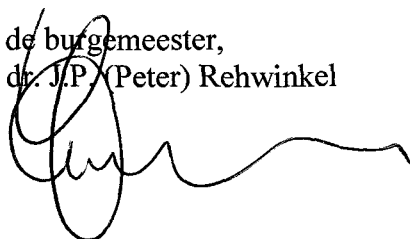
- kwaliteit blijven leveren;
- afspraken nakomen, ook op het gebied van planning;
- tijdig besluiten nemen;
- en tijdig onzekerheden wegnemen.

Wij gaan er vanuit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd,

Namens het college van Burgemeester en Wethouders,

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

